

λεπτολόγοι, διαπράττουσιν ἑλαφρῶς τῇ καρδίᾳ τὴν ἀτιμίαν εἰς ἣν ἐνενήκοντα ἐνέα φορὰς ἐπὶ τοῖς ἑκατόν παρέχει ἀφορμὴν ὁ γάμος; Ὁ κ. Ὠδρὺ μὲ εἶχε ζητήσῃ εἰς γάμον διότι τὸ ἑκατομμύριον, ὅπερ ἀπέτελει τὴν περιουσίαν μου, ἦτο, ὡς λέγουσι, καθαρὸν εἰς χρήματα. Ὁ κηδεμὼν μου εἶχε δεχθῇ διότι εἶχε πεποιθήσιν εἰς τὸ οικονομικὸν μέλλον τοῦ κ. Ὠδρὺ καὶ διότι αὐτὸς οὗτος ἄγαμος ὢν, ἔκρινεν ἑαυτὸν ἀνίκανον νὰ ἐπιβλέπῃ νεάνιδα εἰκοσιν ἑτῶν. Ἐπειτα εἶχον παρ' αὐτῷ τὴν φήμην ἀγίας. Ἡ Κλάρὰ θὰ εἴναι εὐτυχὴς πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ἔλεγε, — καὶ τὸ ἐπίστευεν.

(Ἀκολουθεῖ).

A. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ Ἀνατολὴ λείπεται τῆς Δύσεως ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀνομολογοῦσιν εἰλικρινῶς πάντες ὅσοι, εἰς τὴν πρώτην ἀνέκοντες νύτχησάν πως εἶτε ἀμέσως, ἐξ αὐτοψίας δηλ., εἶτε καὶ ἐμμέσως, διὰ τῶν σοφῶν τῆς δευτέρας συγγραμμάτων, νὰ ἐλθῶσιν εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὴν ὁμολογουμένως σφριγῶσαν ἐπιστημονικὴν κίνησιν τῆς Δύσεως. Τῇ ἀληθείᾳ καταλαμβάνεται ὑπὸ σκοποδίνης, πρὸ τοῦ ἐκπληκτικοῦ φαινομένου τῆς διὰ τῆς μαγικῆς τῆς ἐπιστήμης ῥάβδου ἐπιτελουμένης πλήρους ζωῆς ἐπιστημονικῆς ἐξελιξέως τῆς Εὐρώπης. ὁ ἀνασῦρας, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, τὸν καλύπτοντα αὐτὴν πέπλον, ὁ μόλις παρελθὼν τὸν οὐδὸν τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ θαυμαστοῦ ἐκείνης μαγικοῦ μεγάρου. Τοιαύτη δυστυχὴς ἡ θέσις τοῦ Ἀνατολίτου ἐπιστήμονος, τοῦ ἔχοντος δηλ. συνειδήσιν τῆς ἑαυτοῦ θέσεως· διότι περὶ τοῦ ἄλλου, τοῦ ἐστερημένου δηλ. τῆς τοιαύτης συνειδήσεως, εἶτε πραγματικῶς, ἐξ ἀγνοίας τῶν ἐκτὸς τοῦ στενωπῶτος κύκλου τῆς θράσεως αὐτοῦ τελουμένων γιγαντιαίων ὄντως ἀλμάτων, εἶτε καὶ φαινομενικῶς, ἐκ κακῶς ἐννοουμένης φιλοτιμίας καὶ τάσεως πρὸς ἐπίδειξιν ἀνυπάρκτων προσόντων καὶ ἰδιοτήτων, οὐδεὶς ἐνταῦθα γενήσεται λόγος. Οὐδὲν ἐδίδαξε καὶ οὐδὲν ἐν τῷ μέλλοντι οὐδ' ἐβλάψῃ τόσον τὸν Ἀνατολίτην, ὅσον ἡ ἀμβλύωπία πρὸς τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ θέσιν, ὅσον ἡ παράδοξος αὐτοπεποιθήσις αὐτοῦ, ἣν δὲν ὁμολογεῖ μὲν ἴσως πάντοτε, ἀλλὰ βεβαίως προσέβηκε, ὅτι οὐδεὶς ἀνὰ τὴν ὑψηλὴν δύναται σπουδαίως νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτόν, εἶτε κατὰ τὴν εὐφυΐαν, εἶτε κατὰ τὴν μόρφωσιν, εἶτε κατὰ τὴν καλαισθησίαν. Φυσικὸν δὲ ἀποτέλεσμα ταύτης εἶνε ὅτι παρὰ μὲν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς λαοῖς οἱ ἀληθεῖς ἐπιστήμονες μετροῦνται κατὰ χιλιάδας, παρ' ἡμῖν δέ, δυστυχῶς ἀγνοοῦν ἐὰν δύναται νὰ μετρηθῶσι καὶ κατὰ μονάδας ἀπλᾶς!

Θέλετε πειραματικὴν τῆς ἀληθείας τοῦτου ἀποδείξιν; Ἀς ἐξετάσωμεν ἐν συνόψει μίαν μόνον ὁδὸν

1) Εἶνε ἡ μόνη ἴσως περίπτωσις καθ' ἣν ἐγκαρδίως λυπούμεθα, διότι ἀδυνατοῦμεν νὰ τέμωμεν τὴν φυσικῶς ἀδιάκρετον κατωτάτην μονάδα τῶν διακεκριμένων ποσῶν.

τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῆς Γαλλίας, τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν ἐπιστήμην, καὶ ταύτης ἐλάχιστον μόνον τμήμα, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐνναυσίαν ἐν δημοσίᾳ συνεδρίᾳ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἐ. ἐ., βράδευσιν τῶν πονημάτων τῶν διακριθέντων ἐν τοῖς προκηρυσσομένοις ἑτησίως διαγωνισμοῖς.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βραβείων, χρηματικῶν καὶ μὴ, τῶν ἀπονειμθέντων εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῶν ἀριστευσάντων ἐν τοῖς διαγωνισμοῖς συγγραμμάτων, εἶνε πλέον ἢ σεβαστός, ἀνερχόμενος εἰς 35 (ἐπὶ 37 προκηρυχθέντων), διανεμθέντων μεταξύ 61 ἐπιτυχόντων.

Τὰ βραβεῖα ταῦτα, κατὰ θέματα, διανέμονται ὡς ἑξῆς:

1ον Ἐπὶ Γεωμετρικῶν θεμάτων, βραβεῖα 5· τούτων τὰ 3 ἐκ φρ. 3000, 1 ἐκ φρ. 2000 καὶ 1 ἐκ φρ. 1000.

2ον Ἐπὶ Μηχανικῶν θεμάτων, βραβεῖα 3· τούτων 1 ἐξ 6000 φρ., 1 ἐκ 2500 φρ. καὶ 1 ἐξ 700 φράγκων.

3ον Ἐπὶ θεμάτων Ἀστρονομικῶν, βραβεῖα 4· τούτων 1 ἐκ 3000 φρ., 1 ἐκ 540 (ἀπονειμθὲν τῷ γνωστῷ ἡμῖν ὡς ἀνακαλύψαντι τὸν εἰς ὄρουφόν τοῦ Διὸς κ. Barnard), 1 ἐκ 460 φρ., καὶ τέλος 1 ἐκ χρυσοῦ μεταλλίου, ἀπονειμθὲν τῷ γνωστῷ τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως, κ. Tacchini, διευθυντῇ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῆς Βέρνης καὶ τοῦ κεντρικοῦ μετεωρολογικοῦ Γραφείου, ἐν Ἰταλίᾳ.

4ον Ἐπὶ θεμάτων Στατιστικῶν βραβεῖον 1 ἐκ 500 φρ.

5ον Ἐπὶ θεμάτων Χημικῶν (ὀργανικῆς Χημείας), βραβεῖον 1 ἐκ φρ. 10000, ἀπονειμθὲν τῷ κ. G. Boucharlat, καθηγητῇ ἐν τῇ Ἀνωτέρᾳ φαρμακευτικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων.

6ον Ἐπὶ θεμάτων Ὀρυκτολογίας καὶ Γεωλογίας, βραβεῖον 1 ἐκ φρ. 4000.

7ον Ἐπὶ φυσιολογικῶν θεμάτων, βραβεῖα 4· τούτων 2 ἐκ 1000 φρ., 1 ἐξ 900 καὶ 1 ἐκ 200 φρ.

8ον Ἐπὶ θεμάτων Ἀνατομικῶν καὶ Ζωολογικῶν, βραβεῖον 1 ἐξ 975 φρ.

9ον Ἐπὶ θεμάτων Ἰατρικῶν καὶ Χειρουργικῶν, βραβεῖα 7· τούτων 1 ἐξ 10000 φρ. (βραβεῖον Bréant, προωρισμένον νὰ ἀμείψῃ τὸν ἀνακαλύψοντα τὸ μέσον τῆς θεραπείας τῆς κοιλίας), 1 ἐξ 7500, 1 ἐκ 10000 φρ., 1 ἐκ 2000 φρ., 1 ἐκ 1000 φρ., 1 ἐκ 1400 φρ., καὶ 1 ἐκ 1800 φρ.

10ον Ἐπὶ φυσιολογικῶν θεμάτων, βραβεῖα 2· τούτων 1 ἐκ 1800 φρ. καὶ 1 ἐξ 750 φρ.

11ον Ἐπὶ θεμάτων φυσικῆς Γεωγραφίας, βραβεῖον 1 ἐκ φρ. 2500.

12ον Ἐπὶ γενικῶν θεμάτων, βραβεῖα 7· τούτων 1 ἐκ 50000 φρ. (βραβεῖον Legendre, προωρισμένον· α) εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῶν νέων καὶ θεμελιωδῶν ἀνακαλύψεων ἐν τοῖς μαθηματικοῖς, τοῖς φυσικοῖς, τῇ χημείᾳ, τῇ φυσικῇ ἱστορίᾳ, ταῖς ἱατρικαῖς ἐπιστήμαις· β) εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῶν νέων ἀπορρογῶν τῶν ἐπιστημῶν τούτων), 1 ἐκ 4000 φρ., 1 ἐκ 3500 φρ., 1 ἐκ 3000 φρ., 1 ἐξ 11000 φρ., 1 ἐκ 1000 φρ. καὶ ἓν (βραβεῖον Laplace) ἐκ τῆς πλήρους συλλογῆς τῶν ἔργων τοῦ Lagrange, προωρισμένον ὡς ἀμείψῃ τὸν ἀριστεύοντα μαθητὴν τὸν ἀπολυόμενον τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς.

Ἐν συνόλῳ, τὰ βραβεῖα ταῦτα ὑπερβαίνουσι τὸ στοργγγύλον ποσὸν τῶν 235000 φρ., μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ τῆς συλλογῆς τῶν ἔργων τοῦ Lagrange.

Προεκκρίχθησαν δὲ ἀπὸ τοῦδε, διὰ μὲν τὸ 1893, βραβεῖα 41, ἐπὶ θεμάτων τῶν Μαθηματικῶν καὶ τῶν ἐφαρμογῶν αὐτῶν, τῆς Μηχανικῆς, τῆς Ἀστρονομίας, τῆς Φυσικῆς, τῆς Στατιστικῆς, τῆς Ὁργανικῆς Χημείας, τῆς Φυσιολογίας, τῆς Χειρουργικῆς, τῆς Πειραματικῆς Φυσιολογίας, τῆς Ἰατρικῆς, τῆς Φαρμακευτικῆς, τῆς Φαρμακευτικῆς Φυτολογίας, τῆς Φυτολογίας, τῆς Ζωολογίας, τῆς Φυσιολογίας, τοῦ Ἠλεκτρισμοῦ, τῆς Γεωγραφίας, τῆς Ὑγιεινῆς, τῆς Θεραπευτικῆς Φυσιολογίας, κτλ. διὰ τὸ 1894, βραβεῖα 11· διὰ τὸ 1895 βραβεῖα 4 καὶ διὰ τὸ 1896 βραβεῖα 2.

Τοιαύτη, ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφία, ἡ ἐν τῷ τμήματι τοῦτῃ τῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως τῆς Γαλλίας, τοῦ κέντρου τούτου πάσης πνευματικῆς ζωῆς, δρᾶσις.

Παρ' ἡμῶν δὲ τί γίνεται;

— Ἄνευ ὑπερβολῆς, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀγωνιζόμεθα πῶς νὰ κερδίσωμεν καὶ, πλεον τούτου, πῶς νὰ δοξασθῶμεν, εἰ δυνατόν... χωρὶς νὰ ἐργασθῶμεν!

Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν προνομιοῦχον ἐκείνην χώραν, εἰς ἣν ἡ ἀνθρωπότης ὀφείλει κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἑαυτῆς πρόοδον, εἰς τὴν χώραν τὴν διεκδικουῦσαν, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν νεωτέρων χρόνων, τὴν πρώτην θέσιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα τῶν ἀρχαιοτέρων, εἰς τὴν χώραν, ἥς τὴν πλὴρη ζωῆς καὶ δράσεως ὑπαρξίν, οὐδέποτε θὰ δυνηθῇ νὰ πνίξῃ τῶν περιστάσεων τὸ ἀντιῆκον καὶ εὐαριθμῶν τινῶν τέκνων αὐτῆς ἡ κατάπτυστος φιλοχρηματία καὶ φιλοδοξία, εἰς τὴν χώραν τέλος, ἥτις ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ὁμολογουμένως ὑπέροχον ἠθικὴν δύναμιν νὰ κατακεραυνωθῇ διὰ τῆς ἐξεγέρσεως τῆς ἀγανακτήσεως καὶ τῆς περιφρονήσεως αὐτῆς τοὺς ἐργάτας τῶν ἐλεεινῶν ἔνεκα τῆς ποταπότητος τῶν ἐλατηρίων αὐτῶν χρηματιστικῶν συμπαιγνιῶν καὶ ἐν ἐλαχίστῳ χρονίῳ διαστήματι, σχεδὸν ταυτοχρόνως, ν' ἀντικαθιστᾷ τὸ μείδιμα τῆς ἐσχάτης πρὸς ἐκείνους περιφρονήσεως καὶ ἐξόχου ἀγανακτήσεως διὰ τοῦ μειδιάματος τῆς ἀμυθῆτου στοργῆς, τῆς ἀπεριορίστου εὐγνωμοσύνης, πρὸς τὸν τιμῆσαντα τῆς τε ἰδιαιτέρας πατρίδος τὸ ὄνομα καὶ αὐτὴν καὶ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα ἐξόχως εὐεργετήσαντα μέγαν ὄντως Pasteur.

Καὶ συνῆλθον, τὴν 15)27 δεκεμβρίου, τὴν 10 1)2 π. μ. ἐν τῷ μεγάλῳ ἀμφιθεάτρῳ τῆς Σορβόννης, ἀντιπρόσωποι τῆς Γαλλίας καὶ ὁλοκλήρου τῆς οἰκουμένης, ὁ πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας μετὰ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, τὸ Πανακαδήμιον, ἐκπροσωποῦμενον ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἥτις ἐκπροσωπεῖ τὸ ἄωτον τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, ἵνα ἐορτάσωσι μετὰ πομπῆς ἀσυνήθους καὶ ἐπιστάσεως μετ' ἀγαλλομένης καρδίας καὶ δικαίου σεβασμοῦ τὴν ἐβδομηκοστὴν ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων τοῦ μεγάλου τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέτου. Ἡ στιγμή τῆς ἀποθεώσεως τοῦ σοφοῦ προεδύτου ὑπῆρξεν ἐξόχως συγκινητικὴ καὶ ἀπερίγραπτος. Ὁ Pasteur ἐχαιρετίσθη διὰ φρενιτιωδῶν χειροκροτήσεων ἅμα τῇ

εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸν σεπτὸν περίβολον. Πρῶτος ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, κ. Dupuy, προσεδέχθη ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας τὸ ἐξοχὸν αὐτῆς τέκνον· ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, πολλάκις διακοπέντι ὑπὸ τῶν γενικῶν χειροκροτήσεων τῆς συνελεύσεως, διεχαράχθη ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἡ ἀνέλιξις τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ Pasteur καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ Ἰθου αἰῶνος· ἐτόνισεν ἰδίᾳ ὁ ῥήτωρ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἀντοχήν, αἵτινες ἀπετέλεσαν τὸ θεμέλιον τοῦ μεγαλεπιδόλου πνεύματος τοῦ Pasteur· ἀπέδειξεν εἰς τὸ ὅτι ὁ Pasteur, ἐνασχολούμενος οὐ μόνον εἰς θεωρητικὰς ἐρεῖνας, προέταξεν ὡς σκοπὸν τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ τὴν ἄμεσον ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος· ὁμιλήσας δὲ περὶ τῶν ἀνακαλύψεων αὐτοῦ ἐν ὀλίγοις, κατέστρεψε τὸν λόγον διὰ τῆς ἐπομένης ἀξιολόγου ἀποστροφῆς:

«Εἶθε, ἐπὶ πολὺν εἰσέτι χρόνον, φιλτάτε καὶ ἐξοχε διδάσκαλε, νὰ προσδρῆς τοῦ μέλλοντος τοῦ νέου καὶ ἐνδόξου τούτου ιδρύματος! καὶ νὰ ἐμψυχῇς διὰ τοῦ γονίμου ζήλου σου τὴν ψάλαγγα ταύτην τῶν μαθητῶν, ἥτις θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐπαγγελίας τοῦ παστεριανοῦ δόγματος!

«Εἶθε νὰ σὲ κατέχη ἡ Γαλλία ἐπὶ μακροὺς εἰσέτι ἐνιαυτοὺς καὶ νὰ σὲ δεικνύῃ εἰς τὴν ὑψηλίαν ὡς ἀντικείμενον ἀξίον τῆς στοργῆς τῆς, τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς καὶ τῆς ὑπερηφανείας τῆς!»

Τὸν ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως διεδέχθη ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, κ. Abbadie, ὅστις, ὅρισας, ὡς αὐτὸς εἶπε, τὴν θέσιν αὐτοῦ ὡς ἀντιπροδῶπου τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῆς πρὸς διοργάνωσιν τῆς τελετῆς τοῦ ἰωδηνλαίου τοῦ Pasteur ἐπιτροπῆς, ἐξέφρασε τὴν λύπην αὐτοῦ, μὴ δυναμένου νὰ παραχωρήσῃ τὸν λόγον εἰς τὸν συνάδελφον αὐτοῦ κ. Ιούλιον Simon, καὶ τὸν πρὸς τὸν σοφὸν προεδύτην θαυμασμὸν αὐτοῦ διὰ τῶν ἐξῆς:

«Πρὸς τί ἡ εὐγλωτία; Ἐάν, ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ, ἡρώτων ἕκαστον ἐξ ἡμῶν: Τίς ἡ ὥραιότερα ἀνακάλυψις τοῦ Pasteur; καὶ ὁ ἐμπειρότερος ἡμῶν θὰ εὐρίσκετο ἐν ταραχῇ.

«Τὰ ἔργα σου, φιλτάτε Pasteur, τοιαύτην ἀναδίδουσι λαμπρότητα, ὥστε, οἰονδήποτε καὶ ἂν μελετᾷ τις, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ νομίσῃ τοῦτο ἐπισκιάζον πάντα τὰ λοιπά.

«Ἐάν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νῦν δόκνῃ νὰ παραδῇ εἰς τὴν τελετὴν ταύτην, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σημαντικωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἡμετέρας χώρας καὶ τῶν ξένων χωρῶν, τοῦτο ἐγένετο, διότι δὲν εἶσαι μόνον μέγας καὶ ἐξοχος σοφός, ἀλλὰ διότι εἶσαι μέγας ἀνὴρ.»

Ἐπὶ τούτοις ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὸ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μετάλλιον, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐντὶ προτέρῳ τεύχει.

Τὴν συγκίνησιν ἐκορύφωσαν, ἀφ' ἐνὸς μὲν αἱ παρὰ τοῦ μεγίστου τῶν χειρουργῶν τῆς Ἀγγλίας, τοῦ ἐνδόξου Lister, τοῦ ἀθανάτου ιδρυτοῦ τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου, ἐκφραθεῖσαι τῷ Pasteur εὐχαριστίαι ἐξ ὀνόματος τῆς χώρας αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀφε-

1) Τῆς φερύσεως τὸ ὄνομα τοῦ Pasteur Σχολῆς (Institut).

λής, σύντομος καὶ ἐκ βάθους καρδίας προσφώνησις τοῦ δημαρχοῦ τῆς Dôle καὶ ἡ ἐκ μέρους αὐτῆς προσφορά τῷ Pasteur τῆς εἰκόνης τῆς πολυτίμου μικρᾶς οἰκίας, ἐν ᾗ οὗτος εἶδε το ῥῶς, καὶ τῆς φωτογραφίας τοῦ ἐγγράφου τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ἐν ᾗ δυνηθῇ οὗτος νὰ ἐπανίδῃ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ γεραμίου αὐτοῦ πατρός.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὁ ἐνδοξος σοφὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ τὰ δάκρυα αὐτοῦ καὶ, διὰ φωνὰς διακοπτομένης ὑπὸ λυγμῶν, ἐπεφόρτισε τὸν παριστάμενον υἱὸν αὐτοῦ νὰ ἀναγνώσῃ ἀντ' αὐτοῦ τὰς εὐχαριστίας, ἃς ἠθελε νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τοσοῦτους θαυμαστάς καὶ τοσοῦτους φίλους.

Καὶ οὕτω, κατὰ τὴν ἀξιωμακρινέστερον ἐκείνην ἡμέραν, ἐδοξάσθη ἡ Γαλλία ἐν τῷ Pasteur, ἐνῷ αὕτη ἐδόξαζεν ἐκείνον.

Η. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΕΡΔΗ.—Τὰ τριανταφυλλιά Δόμιννα, κωμῶδια εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Delacour καὶ Hennequin.—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ, ἡ Αὐσιστράτη, κωμῶδια εἰς πράξεις τέσσαρες, ὑπὸ Maurice Donnay.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Δύω τῶν κωμωδοποιῶν τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, τῶν μὴ τυχόντων μὲν τῆς τιμῆς τοῦ νὰ γένωνται δεκτὰ ἔργα αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Οἴκου τοῦ Μολιέρου, διότι οὐ πάντῳ πλεῖν εἰς τὴν Γαλλικὴν-κωμῶδιαν, οὐδὲ ἀναγραφόντων ἐπιτυχίας οἷας ἄλλοι συνάδελφοι αὐτῶν, οἱ Meilhac καὶ Halevy, οἱ Blum καὶ Toché, ἀλλ' οἵτινες δεξιοὶ ἐν ᾧ περιστρέφονται κύκλῳ ἀπεδείχθησαν, οἱ Delacour καὶ Hennequin, εἰδὼν οἱ ποιηταὶ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν σάβδατον ἀπὸ τῆς τοῦ Βέργου σκηνῆς ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ δραματικοῦ θιάσου διδασθεὶς χαριέσσης τριπράκτου κωμῶδιος τὰ τριανταφυλλιά Δόμιννα, ὡς μετέφρασεν ὁ υἱὸς τοῦ γηραιοῦ θιασάρχου κ. Χρῆστος Ἀλεξιάδης τὴν ἐπιγραφὴν *les Dominos roses*. Ἐξ ἧς ἔχω σημειώσεως προκύπτει ὅτι οἱ κ.κ. Delacour καὶ Hennequin πρὸ τῆς διδασκαλίας τῆς κωμῶδιος ταύτης ἐν τῷ θεάτρῳ Vaudeville τῶν Παρισίων τῷ 1876 ἐκαυχῶντο ἐπὶ ἐτέρῳ ἐπιτυχίᾳ ἐν τῷ αὐτῷ θεάτρῳ, πρὸ ἔτους συντελεσθεῖσιν διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς *Procès Veauradioux*, ἥτις μείζων ἐγένετο τῆς τῶν *Dominos roses*, διότι ἐκείνη μὲν ἐπανελήφθη 138ς, ταῦτα δὲ 120ς. Τὰ *Dominos Roses* ἴκουσα καὶ γαλλιστὶ διδασκέντα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ μελῶν τοῦ θιάσου τῆς κυρίας Théo de Bolsheim, ὁμολογντέον δὲ ὅτι εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς ἐστὶ κωμῶδια μετὰ τέχνης καὶ χάριτος ποιηθεῖσα, ἐξ ὧν συνήθως ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Vaudeville ἢ τοῦ Palais-Royal ἀναδιδάσκονται, ἀλλὰ τὰ εἶδη ταῦτα δὲν εἶνε ἐκεῖνα βεβαίως, ἀτινα πρέπει νὰ μεταφράζωνται τῆς ἡμετέρας σκηνῆς χάριν. Ὁ μαρκήσιος de Queux de Saint-Hilaire γράφων πρὸ ἑτῶν τινῶν περὶ κωμωδιῶν τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου παρετήρει λίαν ὀρθῶς καὶ δικαίως ὅτι τὸ vaudeville οὐκ ἐστὶ τὸ γαλλικὸν θέατρον καὶ ὅτι ὑπάρχουσιν ἕτερα ἔργα, ἅπερ καὶ οἱ Γάλλοι ἐκτιμῶσι μάλιστα, οἷα εἰσὶ ἰδιῶς τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς Γαλλικῆς-Κωμῶδιος ἀναδιδασκόμενα, ἀτινα δύναται μεταφραζόμενα νὰ καταστῶσι κομμήματα καὶ τοῦ νεωτέρου ἐλληνικοῦ θεάτρου ὡς

ἐγένετο τοιαῦτα τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν. Ὑπ' ὅψει μου ἔχω καταλόγους τραγωδιῶν, δραμάτων καὶ κωμωδιῶν, ἅπερ εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν μεταφραζόμενα θὰ συνεβάλλοντο πάντως εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς, εἰς τὴν πρόοδον, εἰς τὴν ἐξευγένειον αὐτῆς, οἷα μεταφρασθέντα εἰσὶ ἡ Denise, ἡ Dame aux Camélias, ἡ Adrienne Lecouvreur, ὁ Maître de Forges, ὃς ὑπὸ τοσαύτης ἀρτι ἐστῆθη ἐπιτυχίας, ἐναγχος ἐνταῦθα διδασθεὶς καὶ τοὺς τε ὑποκριτὰς ἀναδείξας καὶ τῷ ὅλῳ ἐλληνικῷ θεάτρῳ ὅσιν ἄλλοιαν τῆς συνήθους δοῦς, ὅσιν γλυκεῖαν καὶ τερπνὴν καὶ οὐχὶ τὴν ὑπὸ τῶν *burlesques effrontées* παρεχομένην, τείνουσαν δὲ τοὺς μὲν ὑποκριτὰς εἰς σαλτιμπάγκους νὰ μεταβάλῃ, τὸ δὲ θέατρον εἰς εἶδος Cirque, εἰς θέατρον παρακμῆς, εἰς θέατρον φθίνον ἐνῷ οὕτω ἔσχε ἀκμὴν κατὰ τοὺς νῦν χρόνους, αὐτὸ ὅπερ τὰ νεώτερα ἀριστουργήματα ἐνέπνευσεν, αὐτὸ ὅπερ ἐν πᾶσι τοῖς νεωτέροις θεάτροις ζῇ καὶ ζήσεται εἰς αἰῶνα τῶν αἰώνων.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ *Dominos roses* ἐγένετο ἐν τῷ συνόλῳ ἐπιτυχῆς.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ-Θεάτρῳ τῶν Παρισίων, ὡς ἐγράφη καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ Ἐπιθεωρήσει, ἐδιδάχθη κωμῶδια ἐλληνικῆς ὑποθέσεως ἐπιγραφομένη μὲν *Αὐσιστράτη* (*Lysistrata*) ποιηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Maurice Donnay. Γνωστὴ τυγχάνει ταῦτα ἡ κωμῶδια τοῦ Ἀριστοφάνους *Αὐσιστράτη*, διδασθεῖσα κατὰ τὸν Müller τῷ 411 (ὁλ. 92, 1.), καθ' ἣν Αὐσιστράτη τις συγκαλεῖ συλλαλητήριον, οὕτως εἰπεῖν, ἐν Ἀθήναις τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἐκ Βοιωτῶν καὶ τῶν ἐκ Πελοποννησίων λέγουσα ὅτι

ἦν δὲ ξυνέλευσις αἱ γυναῖκες ἐνθάδε
αἱ τ' ἐκ Βοιωτῶν αἱ τε Πελοποννησίων
ἡμεῖς τε, κοινῇ σώσομεν τὴν Ἑλλάδα.

ἐφ' ᾧ καὶ συνελθούσαι μέγαν ὄμωσαν ὄρκον,

θεῖσαι μέλαιναν κύλικα μεγάλην ὑπτίαν
μηλοσφαγούσαι Θάσιον οἶνου σταμνίον
ἐς τὴν κύλικα μὴ πῆχειν ὕδωρ

Ἡ κωμῶδια τοῦ Donnay κατὰ τὸν Sarcey μόνον τὸ πνεῦμα τῶν παρωδίας ποιοῦντων ἔχει, ἐστὶ δ' αὕτη ὁδὸν οἷον τε ἥκιστα ἐλληνική, στενοχωρεῖ καὶ σκανδαλίζει τοὺς ἀναγνόντας τὸν μέγαν τῆς ἀρχαιότητος ποιητὴν. Ὁ δὲ Lemaître τοῦ Journal des Débats, καίπερ ἐπιφυλασσόμενος νὰ ὁμιλήσῃ ἐν τῇ ἐπομένῃ αὐτοῦ Ἐπιθεωρήσει, φαίνεται τὰ μέγιστα ἡσθεὶς ἐκ τῆς κωμῶδιος. Εὐνοικῶς δ' ἀποφαίνεται καὶ ὁ κριτικὸς τῆς Revue Bleue, ὁ καὶ ἱστορικὸς τοῦ παγκοσμίου θεάτρου, J. du Tillet, ἐξηγούμενος μάλιστα καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς κατ' ἀνάγκην διαφέρει τὸ ἔργον τοῦ Donnay τοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ αὐτὸ ὡς παρωδίαν.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Ἀνεγράφη ἐν προτέρῳ φύλλῳ ὅτι ἐν τῷ Μεγάλῳ-Μελοδράματι τῶν Παρισίων διδασκείται τὸ μελοδράμα τοῦ Saint-Saens *Samson et Dalila*. Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Καμβριδγῆς ἀπένειμεν ἀρτι τῷ γαλάτῃ μουσουργῷ τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος τῆς μουσικῆς *honoris causa*.